

Малій О.Г.

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Державний біотехнологічний університет*

Ріонідзе Д.Н.

*здобувач ступеню PhD,
Державний біотехнологічний університет*

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-482-8-17>

**ЗЕЛЕНЕ ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ:
ФІНАНСОВІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ БУДІВНИЦТВА
ТА «ЕКОЛОГІЧНОЇ» НЕРУХОМОСТІ В ПРОЦЕСІ
ПРИЄДНАННЯ ДО ЄС**

Післявоєнне відновлення України формується під впливом концепції «зеленого переходу», яка поєднує екологічні стандарти, енергоефективність та принципи циркулярної економіки. Аналізуючи сучасні тенденції, можна стверджувати, що інтеграція екологічно чистих технологій у будівництво та розвиток «зеленої нерухомості» стають ключовими елементами національної стратегії [1; 2]. Цей процес передбачає не лише відновлення інфраструктури, але й трансформацію економічних моделей, що ґрунтуються на принципах сталого розвитку та європейських екологічних стандартах [5; 6].

Українське законодавство поступово адаптує положення Європейського зеленого курсу, зокрема через вимоги Угоди про асоціацію з ЄС. Стаття 360 цього документа безпосередньо стосується розбудови зеленої економіки, вимагаючи впровадження директив щодо енергоефективності будівель та використання відновлюваних матеріалів [6]. Стратегічна екологічна оцінка стала обов'язковим етапом планування будь-яких відновлювальних проєктів, що забезпечує врахування кліматичних ризиків на ранніх стадіях [5].

Окремі області України вже розробили власні стандарти «зеленого будівництва», що перевищують національні вимоги.

Наприклад, у Львівській області діють норми щодо обов'язкового використання сонячних панелей у новобудовах комерційного призначення [2]. Київська міська рада запровадила систему пільгового оподаткування для будівельних проєктів, які відповідають стандартам BREEAM або LEED [3].

Сучасні будівельні матеріали поєднують екологічну нейтральність з високою енергоефективністю. Наприклад, українські виробники розробили цеглу з відходів сільсько-господарського виробництва, яка має на 40% нижчий вуглецевий слід порівняно з традиційними аналогами [1]. Інноваційні теплоізоляційні матеріали на основі коноплі демонструють теплопровідність $0,038 \text{ Вт/(м}\cdot\text{К)}$, що перевищує показники мінеральної вати [2].

Концепція «енергетично плюсових» будівель набирає обертів в Україні. Проєкт житлового комплексу в Ірпені демонструє, що інтеграція геотермальних насосів із сонячними панелями потужністю 15 кВт/год дозволяє повністю забезпечити потреби 10 поверхового будинку [1; 6]. Системи рекуперації тепла вентиляційних потоків зменшують енерговитрати на опалення на 25–30% навіть у кліматичних умовах північних регіонів [3].

Що стосується «зеленої» нерухомості, то міжнародні системи сертифікації BREEAM і LEED стали важливим фактором ціноутворення на ринку комерційної нерухомості. Дослідження показують, що офісні приміщення з «зеленими» сертифікатами мають на 15–20% вищу орендну ставку порівняно з традиційними аналогами [3; 6]. Українські девелопери все частіше використовують систему DGNB, адаптовану до місцевих кліматичних умов [6].

Змінюються споживчі уподобання серед покупців житлової нерухомості. Так, опитування серед мешканців великих міст свідчить, що 68% респондентів готові заплатити на 10–15% більше за квартири в будинках із системами рециклінгу води та сонячними електростанціями [5]. Цей тренд стимулює розвиток цілих «зелених» мікрорайонів, як-от проєкт «Еко-Січ» у Запоріжжі, де 100% енергії виробляється з відновлюваних джерел [1; 2].

Серед фінансових механізмів зеленого будівництва вирішальне значення відіграють державні стимули та податкові пільги [4]. Так, Уряд України запровадив програму компенсації 20% вартості сонячних панелей для приватних домоволодінь. Для комерційних будівель діє пільгове кредитування під 5% річних при умові досягнення енергоефективності класу А. Також Міністерство розвитку громад і територій розробило механізм «зелених облігацій» для фінансування інфраструктурних проєктів.

Вагому роль має Міжнародне фінансування та партнерства. Так, проєкт UNDP з підтримки зеленого відновлення залучив понад 1,2 млн доларів на розвиток низьковуглецевих технологій у будівництві [3; 6]. Європейський інвестиційний банк виділив 50 млн євро на модернізацію систем централізованого теплопостачання в 15 містах України [2]. Міжнародна фінансова корпорація (IFC) реалізує програму технічної допомоги для навчання українських архітекторів принципам пасивного будівництва [5].

Створення мікрогідроелектростанцій на малих річках Карпатського регіону дозволило забезпечити енергонезалежність 12 сільських громад [1]. Проєкт «Сонячні школи» передбачає встановлення сонячних панелей потужністю 50 кВт на дахах 200 навчальних закладів, що зменшує їх енергозалежність на 70%.

Таким чином, реалізація концепції зеленого відновлення вимагає системного підходу, що поєднує законодавчі ініціативи, технологічні інновації та фінансові механізми. Пріоритетами на найближчі п'ять років мають стати: створення національної системи сертифікації будівель, масштабування пільгових кредитних програм і розвиток виробництва екологічних будматеріалів. Досвід реалізації пілотних проєктів у Львові, Києві та Одесі доводить, що інтеграція «зелених» принципів у будівництво здатна зменшити вуглецевий слід міст на 25–40% [1; 2; 5]. Для подальшого розвитку екологічного будівництва та розвитку «зеленої» нерухомості критично важливим залишається посилення міжнародного співробітництва, особливо в галузі трансферу технологій та фінансування інноваційних рішень.

Література:

1. Зелене повоєнне відновлення. URL: https://city.zerowaste.org.ua/wiki/zelene_povoienne_vidnovlennia
2. Зелене повоєнне відновлення. URL: <https://ecoaction.org.ua/diyalnist/vidnovlennia>
3. Зелене повоєнне відновлення України: візія та моделі. URL: https://dixigroup.org/wp-content/uploads/2022/08/green_recovery.pdf
4. Малій О.Г. Фінансове забезпечення інноваційної діяльності в Україні. *Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка: Економічні науки*. 2018. Вип. 193. С. 247–256.
5. Олена Криворучкіна: Зелене відновлення – основа стратегії відбудови України. URL: <https://sluga-narodu.com/olena-kryvoruchkina-zelene-vidnovlennia-osnova-stratehii-vidbudovy-ukrainy/>
6. Підтримка зеленого відновлення в Україні. URL: <https://www.undp.org/uk/ukraine/projects/pidtrymka-zelenoho-vidnovlennya-v-ukrayini>
7. Ставерська Т.О., Жилякова О.В. Аналіз сутності дефініції «антикризова стратегія» та її роль в процесі антикризового управління підприємством. *Scientific Journal «ScienceRise»*, 2016. №12/1(29). С.14–17. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/text_2016_12%281%29_5.